

9.8.2024

Vastaanottaja
lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen kehysriihi pidettiin 15.-16.4.2024. Julkisen talouden vakavan tilanteen vuoksi hallitus päätti kehysriihessä lisätoimista, joilla vahvistetaan julkista taloutta. Kehysriihessä yhtenä säästötoimena päätettiin siitä, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023, jäljempänä kotoutumislaki) toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Esitys koski kotoutumislain 63 §:n säädettyjä toimeentulotuesta maksettavia korvauksia hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakunnan kunnille ja Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi eräät teknisluontoisemmat kotoutumislakiin esitettävät muutokset liittyvät myöhemmin esiin nousseisiin muutostarpeisiin.

Hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2024 vp) valmistelun yhteydessä todettiin, että kotoutumislain ruotsinkielinen lakiteksti ei vastaa kaikilta osin suomenkielistä lakitekstiä. Hallituksen esityksen (208/2022 vp) käännöstyö oli kiiretilanteen vuoksi ulkoistettu ja käännetty usean eri kääntäjän toimesta, minkä seurauksena käännöstyö ei vastannut säädöskäännökseltä edellytettyä tasoa ja hyvän lakikielen vaatimuksia. Tämän johdosta keväällä 2024 kotoutumislain osalta tehtiin kokonaisuudessaan kielentarkistus ruotsinkielisen sanamuodon osalta. Kielentarkastuksen tuloksena todettiin, että osa pykälistä on käännetty niin virheellisesti, että ne tulisi korjata, jotta ruotsinkielinen lakiteksti vastaisi suomenkielistä lakitekstiä. Lisäksi ruotsinkielisessä lakitekstissä oli pienimuotoisempia kielellisiä virheitä, joiden korjaaminen jäisi lainvalmistelijan harkintaan. HE 21/2024 vp:n valmistelun sekä ruotsinkielisen laintarkastuksen yhteydessä nousi myös esille suomenkielisessä lakitekstissä olevia teknisiä virheitä, jotka vaikeuttavat lain yhdenmukaista toimeenpanoa.

Tavoitteet

Ehdotuksen tavoitteena on toteuttaa kehysriihen säästötavoitetta. Kehysriihessä yhtenä säästötoimena päätettiin siitä, että kotoutumislain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin vuoden 2025 alusta lukien kolmesta vuodesta yhteen vuoteen, jonka vuoksi lain 63 §:ä muutetaan vastaavasti.

Esityksen tavoitteena on saattaa kotoutumislain suomen- ja ruotsinkieliset pykälät vastamaan sanamuodoltaan toisiaan sekä yhdenmukaistaa ruotsin käännöksessä käytettyä kieltä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on toteuttaa eräitä teknisluontoisempia muutoksia, joilla parannetaan säädösten lakiteknistä laatua.

9.8.2024

Tehyn näkemykset

Tehyn arvio on, etteivät kotouttamislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset tule pienenemään alueella. Pakolaisilla ja tilapäistä suojelua saavilla voi olla erilaisia työllistymiseen liittyviä haasteita (terveysongelmat, luku- ja kirjoitustaitoon sekä kielitaitoon liittyvät puutteet), joiden vuoksi nopea työllistyminen vuoden aikana ei ole realistista. Korvausajan lyhentymisen takia hyvinvointialueen tulot tulevat sen sijaan vähentymään, mikä heikentää näin hyvinvointialueen taloutta. Täten muutos voi vaikuttaa hyvinvointialueiden halukkuuteen ja mahdollisuuteen puoltaa pakolaisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien vastaanottoa alueen kuntiin.

Edellä mainitun perusteella Tehy ei puolla hallituksen esitystä ja esitykseen sisältyvää korvausajan lyhentämistä, koska sen arvioidaan heikentävän hyvinvointialueen taloutta. Esityksellä ei synny julkiseen talouteen toivottua säästöä eikä se toteuta kehysriihen säästötavoitetta. Sen sijaan kotoutumiseen kannattaa panostaa, sillä avoin, syrjimätön ja kansainvälinen yhteiskunta tukee myös talouskasvun edellytyksiä.

Helsingissä 9.8.2024

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Petra Marjamaa, Ammatillisen edunvalvonnan päällikkö petra.marjamaa@tehy.fi